

Metody przydzielania mandatów wyborczych.

Damian Folga

4 stycznia 2020

Spis treści

1	Metoda D'Hondta	2
1.1	Podział mandatów	2
1.2	Przykład	3
1.3	Zbliżenie idealnej proporcjonalności	4
1.4	Stosowanie	4
2	Metoda	5
2.1	Pierwszy podrozdział	5
2.2	Drugi podrozdział	5
2.3	Trzeci podrozdział	5
3	Trzeci rozdział	6
3.1	Pierwszy podrozdział	6
3.2	Drugi podrozdział	6
3.3	Trzeci podrozdział	6
	Bibliografia	7

Rozdział 1

Metoda D'Hondta

Metoda D'Hondta (również: *Jefferson's method*, *Bader-Ofer method*) – metoda stosowana do podziału mandatów w systemach wyborczych opartych na proporcjonalnej reprezentacji z listami partyjnymi. Jej nazwa pochodzi od nazwiska belgijskiego matematyka Victora D'Hondta.

1.1 Podział mandatów

W metodzie tej dla każdego komitetu wyborczego, który przekroczył próg wyborczy, obliczane są kolejne ilorazy całkowitej liczby głosów uzyskanych przez dany komitet i kolejnych liczb naturalnych, czyli ilorazy wyborcze. O podziale miejsc pomiędzy komitetami decyduje wielkość obliczonych w ten sposób ilorazów. Można to przedstawić wzorem:

$$I_i = \frac{G}{i}$$

gdzie:

I_i – i -ty iloraz wyborczy,

G – całkowita liczba głosów oddana na dany komitet w wyborach,

i – liczba naturalna, $i \geq 1$

Tak więc dla każdego komitetu liczba uzyskanych głosów jest dzielona kolejno przez $1, 2, 3, \dots, n$. W ten sposób uzyskuje się malejące wielkości I , które porównywane są następnie z wynikami wszystkich komitetów biorących udział w wyborach i szeregowane w kolejności od największej do najmniejszej. Mandaty przydziela się zgodnie z określoną w ten sposób kolejnością, poczynając od najwyższego wyniku do najniższego, aż do momentu, gdy liczba dostępnych miejsc zostanie wyczerpana.

1.2 Przykład

Mamy komitety A, B i C, które otrzymały kolejno 720, 300 i 480 głosów. Do obsadzenia jest 8 mandatów.

1 krok: obliczenie ilorazów

Dzielnik	Komitety A	Komitety B	Komitety C
1	720 (pierwszy mandat)	300 (czwarty)	480 (drugi)
2	360 (trzeci)	150	240 (szósty)
3	240 (piąty)	100	160 (ósmo)
4	180 (siódmy)	75	120
5	144	60	96

2 krok: ułożenie ilorazów w kolejności malejącej (w nawiasach komitety):

1. (A) – 720
2. (C) – 480
3. (A) – 360
4. (B) – 300
5. (A) – 240
6. (C) – 240
7. (A) – 180
8. (C) – 160

itd.

W związku z tym, że do rozdzielania jest 8 mandatów, 4 mandaty otrzymuje komitety A (ilorazy 720, 360, 240 i 180), 1 mandat – komitety B (iloraz 300) oraz 3 mandaty – komitety C (ilorazy 480, 240 i 160).

W przypadku gdyby kilka komitetów uzyskało takie same ilorazy stosuje się różne metody dodatkowego szeregowania. W Polsce wybrano następujący sposób – jeżeli kilka list uzyskało ilorazy równe ostatniej liczbie z liczb uszeregowanych w podany sposób, a list tych jest więcej niż mandatów do rozdzielania, pierwszeństwo mają listy w kolejności ogólnej liczby oddanych na nie głosów. Gdyby na dwie lub więcej list oddano równą liczbę głosów, o pierwszeństwie rozstrzyga liczba obwodów głosowania, w których na daną listę oddano większą liczbę głosów.

1.3 Zbliżenie idealnej proporcjonalności

Doskonała proporcjonalność nie zawsze jest możliwa. Metody reprezentacji proporcjonalnej podchodzą do jej przybliżenia na różne sposoby, które implikują różne koncepcje nieproporcjonalności. Metoda D'Hondta minimalizuje największy współczynnik korzyści,

$$\max_k w_k = \frac{m_k}{g_k},$$

gdzie:

w_k – współczynnik korzyści komitetu k ,

m_k – udział mandatów udzielonych do komitetu k ,

$m_k \in [0, 1]$, $\sum_k m_k = 1$,

g_k – udział głosów oddanych na komitet k , w wyborach,

$g_k \in [0, 1]$, $\sum_k g_k = 1$. [1]

Metoda D'Hondta dzieli głosy na dokładnie proporcjonalnie reprezentowane i niereprezentowane, minimalizując udział niereprezentowanych głosów

$$\pi^* = 1 - \frac{1}{\max_k w_k} [2]$$

Niereprezentowany udział głosów komitetu jest

$$n_k = g_k - (1 - \pi^*)m_k, \quad n_k \in [0, g_k], \quad \sum_k n_k = \pi^* [2]$$

Przy minimalizacji ogólnej liczby niereprezentowanych głosów metoda D'Hondta bierze pod uwagę tylko największy współczynnik korzyści. Jeśli do oceny proporcjonalności stosuje się współczynnik korzyści, wynika to z tego że metoda D'Hondta faworyzuje duże ugrupowania w większym stopniu niż druga spośród najpopularniejszych metod przeliczania głosów – metoda Sainte-Laguë.

1.4 Stosowanie

Metoda D'Hondta jest najczęściej stosowaną metodą reprezentacji proporcjonalnej w wyborach do parlamentów narodowych [3]. Stosuje się ją przy podziale mandatów w wyborach parlamentarnych m.in. w Austrii, Finlandii, Izraelu, Holandii i Hiszpanii. W Polsce stosowano ją m.in. w parlamentarnych ordynacjach wyborczych II Rzeczypospolitej (do 1935 r.), a także w III Rzeczypospolitej (z wyłączeniem wyborów w 1991 r. oraz wyborów w 2001 r.) przy podziale mandatów do Sejmu oraz w wyborach samorządowych (do rad gmin powyżej 20 000 mieszkańców [4], rad powiatów oraz sejmików województw).

W Izraelu metoda ta jest w użyciu od 1973, przy czym znana jest pod nazwą Bader-Ofer method od nazwisk parlamentarzystów, którzy zaproponowali jej wprowadzenie (Jochanan Bader i Awraham Ofer) [5].

Rozdział 2

Metoda

2.1 Pierwszy podrozdział

2.2 Drugi podrozdział

2.3 Trzeci podrozdział

[4]Treść drugie rozdziału.

Rozdział 3

Trzeci rozdział

3.1 Pierwszy podrozdział

3.2 Drugi podrozdział

3.3 Trzeci podrozdział

Treść trzeciego rozdziału.

Bibliografia

- [1] H. Partl: *German T_EX*, TUGboat Vol. 9,, No. 1 ('88)
- [2] H. Partl: *German T_EX*, TUGboat Vol. 9,, No. 1 ('88)
- [3] H. Partl: *German T_EX*, TUGboat Vol. 9,, No. 1 ('88)
- [4] H. Partl: *German T_EX*, TUGboat Vol. 9,, No. 1 ('88)